

תכנית ההשלמה לתואר ב"א בסייעוד בנצרת

קורס מספר: 290.1923: היבטים ערכיים של מקצוע הסייעוד בראי ההיסטוריה בעת החדשה

מרצה: ד"ר מיכל מן

סמסטר א', שנה"ל תשע"ב 2012/2011

דואר אלקטרוני: man_n@netvision.net.il

שעות קבלה: לפי תיאום מראש

תיאור הקורס

הקורס יעסוק בבחינת התפתחויות ושינויים של היבטים פרופסיונאליים וקליניים של הסייעוד בעולם החל מימי הביניים ועד היום, בהקשר של ידע, ערכים, מיומנות, כוח וסמכות במערכות הבריאות. ידונו בקורס באופן ביקורתי הדרכים בהן דת, תרבות, רפואה וטכנולוגיה, פוליטיקה, כלכלה, תהליכי התמצקות, מגדר, גזע, מעמד, אתיקה ומשפט, מלחמות, הגירה ומגפות השפיעו ואף הביאו לרפורמות חברתיות-בריאותיות, בהן לסייעוד היה חלק ותפקיד חברתי במהלך קורותיו בארץ ובעולם. דגש יושם על עידוד הסטודנטים לפתח את גישתם המחשבתית הייחודית במסגרת חקר ההיסטוריה של הסייעוד כמקרה מבחן.

מטרות הקורס

במהלך הקורס תהיה לסטודנט האפשרות לרכוש ידע ואופני חשיבה מתחום היסטוריה של הסייעוד תוך ברור הקונטקסט החברתי-ערכי, שיכוונו אותו לדון בסוגיות שונות של הסייעוד בהווה מזווית ראייה היסטורית ובהן: **השכלה רחבה**: הענקת השכלה רחבה ומעמיקה יותר מזווית ראייה של מדעי הרוח לאחות בוגרת תואר ראשון באשר למהות מקצועה הסייעוד בהקשר של ערכים מרכזיים במקצוע הסייעוד. **חשיבה**: יעשה שימוש בהיסטוריה של הסייעוד כמסגרת אינטלקטואלית. יוענק תשומת לב לתופעות מורכבות, לעיתים מקריות ובעלות ריבוי משמעויות בניתוח סוגיות מקצועיות בנות זמנינו. **זהות מקצועית**: יעלה את רמת ההבנה של אירועים משמעותיים במסגרת החיים המקצועיים של הסטודנט. זאת, באמצעות הפריזמה ההיסטורית אותה ינתח, יפרש, ישווה ויבחן, לאור מגמות מתמשכות במקצוע הסייעוד. **ערכים**: יצור מרחב (space) בתודעה למען שימור הזיכרון של האחיות המייסדות, המובילות והמתקנות בסייעוד. **מחקר**: חשיפת לעריכת מחקר מצומצם בתחום ההיסטוריה של הסייעוד, תוך שימוש במתודולוגיה של מחקר היסטורי.

-2-

נושאי הלימוד

עיון במחקר היסטורי בסייעוד: הכרת מקורות ראשוניים ומשניים, ניתוח ביקורתי של טקסטים, מאפייני הכתיבה בתחום ההיסטוריה של הסייעוד
היבטים פרופסיונאליים של הסייעוד מזווית בינלאומית: השפעת הנצרות על הסייעוד, רעיונות, אירועים ומגמות בהתפתחות הסייעוד כפרופסיה בעולם, מנהיגות וקבלת החלטות, קווי הגבול המשתנים בין הסייעוד לבין הרפואה, סיעוד ומגדר, גברים בסייעוד.
קורות הסייעוד בארץ: מבשרות הסייעוד בארץ, אחיות חלוצות, התמקצעות והכשרה לסייעוד, מגמות בהתפתחות המקצוע, סיעוד וקולקטיב-אחיות בקיבוצים, סיעוד הקהילה בארץ, סיעוד והגירה, מיילדות בארץ ישראל, שרותי בריאות- קופת חולים והדסה.

שיטות הוראה

הרצאות של מרצת הקורס ושל מרצים אורחים ... 80%
דיונים וסרטים..... 10%
הצגות של עבודות הסטודנטים 10%
הסברים למטלות יינתנו בשיעור הראשון.

הערכה

1. נוכחות חובה
2. הגשת עבודה כתובה על נושא מתחום ההיסטוריה של הסייעוד. הגשתה על גבי דיסק או אתר הגשת עבודות - לא יאוחר מ-29.02.2012. הנחיות לכתיבת העבודה יימסרו במהלך הקורס.
3. הצגת נושא העבודה בכתה על פי ההנחיות שימסרו במהלך הקורס.
4. ניתוח ביקורתי של מאמר אחד מתחום ההיסטוריה של הסייעוד: **יוגש עד לתאריך 20.11.2011**. מאמר ניתן לבחור מרשימת המאמרים המצורפת באתר הקורס. **יש לקבל מהמרצה אישור על המאמר הנבחר.**

מבנה הציון הסופי:

1.	ניתוח ביקורתי של מאמר	10%
2.	הצגת נושא העבודה בכתה	20%
3.	עבודה בכתב	70%
4. **ציון מעבר מחייב קבלת ציון 60% לפחות, בכל אחד מחלקי הציון הסופי.**

-3-

פריסת תכנית הקורס

תאריך	נושא השיעור	הערות
היסטוריה כדיסציפלינה בחקר הסייעוד		
25.10.2011	הכרת מקורות ראשוניים ומשניים. ניתוח ביקורתי של טקסטים. מאפייני הכתיבה בתחום ההיסטוריה של הסייעוד. מקרה הסייעוד בבית החולים בעין חרוד.	
01.11.2011	רעיונות, אירועים, ומגמות בהתפתחות הסייעוד כפרופסיה בעולם: מקרה פלורנס ניטינגל	
היבטים פרופסיונאליים של הסייעוד מזווית בינלאומית		
15.11.2011	ההיסטוריה של הסייעוד באנגליה ואירופה	
22.11.2011	ההיסטוריה של הסייעוד בארה"ב	
סייעוד ודת		
29.11.2011	השפעת הנצרות על הסייעוד. תהליך חילון הסייעוד בעולם ובארץ.	מרצה- דר' נורברט שוייקה.
06.12.2011	הפצת בשורת הסייעוד על ידי אחיות - מיסיון דתי ושליחות אימפריאלית: מקרה הסייעוד בבית החולים האיטלקי בנצרת	מרצה- גבי ויאולט חורי
סייעוד ומגדר בראי ההיסטוריה		
13.12.2011	השפעת התנועה הפמיניסטית על מקצוע הסייעוד: מקרה מרגרט סאנגר- לוחמת לתכנון משפחה בארה"ב. גברים בסייעוד	
קורות הסייעוד בארץ ישראל		
20.12.2011	אחיות חלוצות בארץ ישראל	
03.01.2012	סייעוד וקולקטיב- אחיות בקיבוצים	
17.01.2012	ההיסטוריה של הסייעוד מהיבט רב תרבותי-הגירה ובריאות: מקרה רחליה פריבס.	
24.01.2012	ההיסטוריה של המילדות בארץ ישראל	מרצה- דר' עופרה הלפרין
24.01.2012	הגשת תקציר עבודה בכתה- דיון	
31.01.2012	הגשת תקציר עבודה בכתה-דיון	

-4-

רשימת מקורות

ספר חובה

Lewenson, S.B., & Krohn Herrmann, E. (2008). *Capturing nursing history*. New-York, NY: Springer.

ספרות מומלצת

Batchelor, J. (Ed.). (1995). *The art of literary biography*. Oxford, UK: Clarendon Press.

Borsay, A. (2009). Nursing history: An irrelevance for nursing practice? *Nursing History Review*, 17, 14-27.

Burns, R. (Ed.). (2005). *Historiography*. Philadelphia, PA: Taylor Francis.

Church, O.M. (1987). Historiography in nursing research. *Western Journal of Nursing Research*, 9(2), 275-79.

Cole, A. & Knowles, J. (2001). *Lives in context: The art of life history research*. Walnut Creek, CA: AltaMira Press.

Connolly, C. (2004). Beyond social history: new approaches to understanding the state of and the state in nursing history. *Nursing History Review*, 12, 5 -24.

Dodd, D. (2001). Nurses' residences: using the built environment as evidence. *Nursing History Review*, 9, 185 – 206.

Dunphy, L.H. (2001). Florence Nightingale Caring Actualized: A Legacy for Nursing. In M.E. Parker, (Ed.), *Nursing theories and nursing practice* (pp. 31-54). Philadelphia, PA: F.A.Davis Company.

Gaddis, J. (2002). *The landscape of history: How historians map the past*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Grypma, S. (2005). Critical issues in the use of biographic methods in nursing history. *Nursing History Review* 13, 171-187.

Lewenson, S., & Herrman, E. (2007). *Capturing nursing history: A guide to historical methods in research*. New York, NY: Springer.

-5-

Lewenson, S. B. (2007). Historical research method. In H. J. Speziale, & D. R. Carpenter (Eds.), *Qualitative research in nursing: Advancing the humanistic imperative* (4th ed.) (pp. 251-272). Philadelphia, PA: Lippincott.

Lewenson, S. B. (2007). Historical research in practice, education, and administration In H. J. Speziale, & D. R. Carpenter (Eds.), *Qualitative research in nursing: Advancing the humanistic imperative* (4th ed.)(pp. 273-325). Philadelphia, PA: Lippincott.

Lewenson, S. B. (2004). Integrating nursing history in the curriculum. *Journal of Professional Nursing*. 20(6), 374-380.

Mortimer, B., & McGann, S. (2005). *New directions in the history of nursing: international perspectives*. London, UK/New York, NY: Routledge.

Spiegel, G.M. (Ed.).(2005). *Practicing history*. Philadelphia, PA: Taylor & Francis.

Wall, B. (2006). Textual analysis as a method for historians of nursing. *Nursing History Review*, 14, 227-242.

Wilson, N.J. (2005). *History in crisis? Recent directions in historiography* (2nd ed.). Apper Saddle River, NG: Prentice Hall.